

Undervisningsministeriet
Att. Hanne Riddersborg
Uddannelsesstyrelsen
Den internationale enhed
Vester Voldgade 123
1552 København V

Boulevard du Roi Albert II, 5
9ème étage - B-1210 Bruxelles

Tél +32 2 224 06 70
Fax +32 2 224 06 71

dli@dlint.org
www.dlint.org

Bruxelles, 1. december 2005

DLI Kommentarer til arbejdsdokumentet ”På vej mod en europæisk referenceramme for kvalifikationer for livslang læring”

DLI har fra Undervisningsministeriet modtaget høringsmateriale vedr. EU-Kommissionens arbejdsdokument af 8. juli 2005 om muligheden for at udvikle en fælles europæisk referenceramme for kvalifikationer for livslang læring - EQF. Høringen er et led i et konsultationsforløb, Undervisningsministeriet har iværksat i forbindelse med Kommissionens høring af medlemslandene. Ministeriet har valgt at indlede høringen med at indhente kommentarer til arbejdsdokumentet, inden der gennemføres en egentlig høring til det nationale høringssvar. Herefter fremsender Undervisningsministeriet inden årets udgang det nationale høringssvar til Kommissionen. Kommissær Jan Figéi vil i foråret 2006 præsentere et forslag til et vejledende system for EQF, som skal forelægges Kommissionen med henblik på at opnå tilslutning til, at forslaget sendes til behandling i Europa-Parlamentet og EU's ministerråd.

Som et led i den danske høringsprocedure afholdt Undervisningsministeriet i november 2005 et informationsseminar om EQF. DLI vil gerne kvittere for, at Ministeriet har indledt arbejdet med EQF med at skabe størst mulig åbenhed om forslaget og give mulighed for en bred dialog. Samtidig vil DLI gerne understrege, at vi ser ovenstående forløb som en første start på en lang proces, som vil kræve medvirken af et meget bredt felt af interessenter omkring det danske uddannelsessystem.

DLI har følgende kommentarer til forslaget:

DLI er positivt indstillet overfor tanken om at indføre en europæisk referenceramme for kvalifikationer for livslang læring. DLI ser EQF som et værktøj, der kan bidrage til at fremme mobiliteten - først og fremmest for uddannelsessøgende og arbejdstagere. Vi forstår EQF som en metaramme,

DLI repræsenterer:

- BUPL
- Danmarks Lærerforening
- Dansk Magisterforening
- Dansk Teknisk Lærerforbund
- Danske Produktionshøjskole Lærerforening
- Efterskolernes Lærerforening
- Formidlerne
- Frie Grundskolers Lærerforening
- Gymnasieskolernes Lærerforening
- Handelsskolernes Lærerforening
- Københavns Lærerforening
- Landsforbundet af Voksen- og Ungdomsundervisere
- Socialpædagogernes Landsforbund
- Speciallærerforeningen af 1981

et overordnet værktøj, der kan bruges til at sammenligne kvalifikationer medlemsstaterne imellem. Manglende gennemsigtighed og sammenlignelighed udgør på nuværende tidspunkt betydelige barrierer for at overføre og anerkende kvalifikationer på europæisk niveau. Formålet med at nedbryde disse barrierer, og dermed gøre det lettere at overføre og anerkende kvalifikationer erhvervede indenfor forskellige uddannelsessystemer i Europa, kan DLI støtte.

Det hensigtsmæssige i termen ”Livs Lang Læring” bør overvejes. Mest håndterligt vil det formentlig være, hvis referencerammen kun forholder sig til uddannelse *efter* afsluttet grundskoleforløb. Hvis LLL fastholdes som overskrift, må rammen som konsekvens også inkorporere ”uddannelse” på førskoleniveau.

Det er væsentligt for DLI at understrege, at EQF hverken må betragtes som et kvalitetsstyringsværktøj eller som et middel til harmonisering af medlemslandenes uddannelsessystemer, således som det også understreges i arbejdsdokumentet.

På trods af, at DLI er enig i og støtter tanken om en europæisk referenceramme for kvalifikationer, forholder DLI sig imidlertid kritisk overfor en række punkter i Kommissionens forslag.

Det væsentligste forbehold vedrører det forhold, at kun de færreste af medlemsstaterne har etableret den nationale referenceramme, som må være forudsætningen for, at det enkelte land kan indgå i samarbejdet. Når den primære bevæggrund for at indføre EQF er ønsket om skabe et redskab, der kan bruges til at sammenligne kvalifikationer på europæisk niveau, må det understreges, at den europæiske kvalifikationsramme skal ses som et praktisk redskab til sammenligning af kvalifikationer på tværs af grænser og systemer. Hvis EQF imidlertid *også* skal opfylde de videre krav om at skabe uddannelsesmuligheder og værktøj til validering af informelle og uformelle kompetencer, er det vanskeligt at se, hvordan EQF skal kunne opfylde disse funktioner, medmindre der er konvergens mellem de forskellige medlemsstaters uddannelsessystemer, og det er jo netop ikke formålet. I det videre arbejde med EQF bør det derfor gøres meget tydeligt, at kvalifikationsrammens funktion alene er at skabe mulighed for at *sammenligne* kvalifikationer på europæisk niveau. Det forudsætter, at de enkelte medlemslande udvikler nationale kvalifikationsrammer, inden man indgår i EQF samarbejdet. DLI opfordrer derfor til, at denne proces iværksættes i Danmark.

Dernæst finder DLI, at selve referencerammen i flere henseender er yderst problematisk. Den skematiske oversigt – ”Fælles reference niveauer for læringsresultater” – forekommer i et vist omfang at være på kollisionskurs med dansk uddannelses-tænkning. Tanken er, at alle formelle uddannelser og alle informelle og uformelle kompetencer, som den enkelte livslangt

erhverver sig, skal indarbejdes i det hierarki, som referenceniveauerne danner. Referenceniveauerne danner hermed en taksonomi, som indbyrdes over- og underordner uddannelser og kompetencer.

Efter DLI's opfattelse afspejler den taksonomi, der er indbygget analyserammen, et gammeldags læringssyn. Der er foretaget en kobling mellem vidensniveauer og personlige og faglige kompetencer. Det kan i sig selv være problematisk. Men rammens hierarkiske tænkning medfører, at den enkelte kun kan nå de høje personlige og sociale kompetenceniveauer, hvis man har opnået et højt uddannelses/vidensniveau. Sagt forenklet: Uden de højeste faglige kvalifikationer - ingen veludviklede demokratiske og sociale kompetencer. Det er naturligvis helt uholdbart. Koblingen mellem vidensniveau og kompetenceniveau må fjernes fra taksonomien. Et velfungerende demokratisk samfund forudsætter, at alle skal kunne nå højeste kompetenceniveau på de personlige og sociale områder også uden at have erhvervet sig de højeste faglige kompetencer. Taksonomien må derfor, som fremført på orienteringsmødet, åbne mulighed for, at den enkelte kan "krydse" mellem forskellige niveauer, hvis den hierarkiske opbygning fastholdes.

DLI finder det ligeledes problematisk, at referencerammen i vurderingen af formelle uddannelsesforløb demonstrerer et gammeldags, uddynamisk læringssyn: Alle de moderne kompetencekrav mangler i taksonomien. Kommunikation, formidling, teamsamarbejde og videndeling og iværksætterkompetence er fraværende eller meget lidt synlige. Netop disse kompetencer fremhæves i Lissabonstrategien som forudsætningen for at sikre det europæiske (konkurrencedygtige) videnssamfund. Det kan desuden også undre, at Kommissionens egne "Key-Competencies" ikke er inddraget i referenceniveauerne. Det kunne bidrage til at skabe klarhed i definitionerne fx mellem "viden" og "færdigheder".

DLI finder, at det må genovervejes, om det er hensigtsmæssigt udelukkende at operere med "læringsresultater" i referencerammen. Parametre som længde, krav og indhold inkorporeres normalt i vurderingen af de kompetencer, den uddannelsessøgende erhverver sig igennem et uddannelsesforløb. Indholdsmæssige krav og varighed må indgå i vurdering og indplacering i niveauerne, hvis EQF skal anerkendes som et troværdigt instrument. I sidste ende afhænger EQF's succes og effektivitet af, at brugerne finder, at EQF er et validt beskrivelsessystem.

Referencerammens 8 niveauer vil formentlig være tilstrækkelige til en indplacering af de danske nationale uddannelser. Imidlertid er det vigtigt for forståelsen – og ikke mindst den generelle accept af EQF –, at der iværksettes forsøgsvis vurdering og indplacering af danske uddannelser. DLI opfordrer Undervisningsministeriet til at iværksette dette arbejde hurtigt, fx i form af bredt sammensatte arbejdsgrupper for udvalgte sektorer. En væsentlig pointe vil være, at grupperne får mulighed for at

udveksle synspunkter med ”peers” fra andre medlemslande for at undersøge, om det er muligt at skabe et fælles, troværdigt grundlag.

DLI finder, at forslaget til EQF bør gennemarbejdes, således at det kommer til at fremstå i en langt mere alment forståelig og tilgængelig form. Herunder må der udarbejdes klare definitioner for den række af begreber, der anvendes i kategoriseringen. Den foreliggende udformning og beskrivelse vil være en direkte hindring for EQF’s succes.

Afslutningsvis vil DLI foreslå, at det overfor Kommissionen bliver understreget, at en generel accept af EQF forudsætter, at EQF ikke lanceres som et fælles værktøj, før der på nationalt niveau er udarbejdet en national referenceramme. Undervisningsministeriet bør, som ovenfor nævnt, iværksætte dette arbejde, men accept – og succes – på nationalt niveau forudsætter, at der etableres brede samarbejder, som kan vurdere referencerammens muligheder og svagheder i forhold til det danske uddannelsessystem. På denne forudsætning kan EQF blive et vigtigt fælles værktøj, som kan bidrage til at fremme samarbejde og mobilitet inden for EU’s medlemslande.

Med venlig hilsen
Birgitte Birkvad
DLI, Bruxelles.